

## รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

### ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านที่ ๑ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับกลไกการส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามมาตรา ๒๕๘ ฉ. (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และภารกิจตาม IP Roadmap ๒๐ ปี: สู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิรูประบบทรัพย์สินทางปัญญาของไทย

### ส่วนที่ ๑

#### เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

#### ๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

##### ๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

##### ปัญหาและสาเหตุของปัญหา

(๑) หลังจากที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลบังคับใช้ พบว่า มีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับใช้บทบัญญัติข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ให้บริการหลายประการ อาทิ ผู้ให้บริการไม่สามารถดำเนินการตามคำสั่งศาลที่ให้นางานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์เนื่องจากเซิร์ฟเวอร์ที่พบงานดังกล่าวอยู่ต่างประเทศ หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่สามารถติดต่อผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือนางานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ เนื่องจากไม่สามารถหาตัวผู้กระทำละเมิดได้ เป็นต้น

(๒) เนื่องจากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) ซึ่งสนธิสัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และแม้ว่าในปี ๒๕๕๘ จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลิขสิทธิ์มาแล้ว ๒ ครั้ง โดยเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล แต่การแก้ไขดังกล่าวไม่ได้เป็นการแก้ไขเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาฯ จึงทำให้ยังคงมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับข้อบ่งชี้ของสนธิสัญญาดังกล่าว

(๓) ปัจจุบันกฎหมายลิขสิทธิ์กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการลิขสิทธิ์มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี โดยไม่ได้กำหนดว่า เมื่อครบกำหนดตามวาระ หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับตำแหน่งใหม่เข้ารับหน้าที่ ประกอบกับต้องใช้ระยะเวลาช่วงหนึ่งในการเสนอแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี จึงส่งผลให้การดำเนินงานของคณะกรรมการลิขสิทธิ์ไม่ต่อเนื่อง

### ผลกระทบของปัญหา

(๑) หากไม่แก้ไขบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการที่มีอยู่เดิม จะทำให้ปัญหาการบังคับใช้มาตรา ๓๒/๓ ไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตยังคงอยู่ และทำให้เจ้าของสิทธิ์ไม่สามารถปกป้องงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้ง ผู้ให้บริการจะไม่สามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายมาใช้ได้เช่นกัน

(๒) หากไม่แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) ประเทศไทยจะไม่สามารถสมัครเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาฯ ได้ เนื่องจากยังคงมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับข้อบทของสนธิสัญญาดังกล่าว

(๓) หากไม่แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการลิขสิทธิ์ จะทำให้ปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงานของคณะกรรมการลิขสิทธิ์ไม่ได้รับการแก้ไข

### ๑.๒ เหตุใตรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางนิติบัญญัติโดยการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สมบูรณ์ ทันสมัย และสอดคล้องกับหลักสากลมากยิ่งขึ้น

## ๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

### วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

(๑) เพื่อให้บทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการสามารถบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ สร้างความมั่นใจแก่ผู้ให้บริการว่าจะสามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการขึ้นอ้างได้หากได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการดำเนินธุรกิจบนโลกออนไลน์ว่าจะมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์หรือนำงานละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ทันที่ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์แพร่หลายและขยายวงกว้างออกไปอันเนื่องมาจากความเร็วของการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการในการส่งเสริมบรรยากาศการค้าที่เป็นธรรมบนสื่ออินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ และวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง

(๒) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) เพื่อยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศไทย สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ประกอบการและนักลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์

(๓) เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการลิขสิทธิ์เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

### ๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

#### ๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

#### ๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาได้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

สำหรับการแก้ไขปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ต หลายๆ ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สิงคโปร์ และเกาหลี ได้มีการนำกระบวนการแจ้งเตือนและนำออก (Notice and Takedown) มาใช้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นการกำหนดขั้นตอนในการให้เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถส่งหนังสือแจ้งเตือน (Notice) ไปยังผู้ให้บริการได้โดยตรง เพื่อให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายของตน (Takedown) ได้อย่างทันท่วงที โดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่ง เพื่อให้สามารถยับยั้งการละเมิดได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการซึ่งถูกกล่าวอ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์สามารถโต้แย้งการนำงานออกจากระบบได้ หากเห็นว่างานที่ตนนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการไม่ใช่งานที่สร้างขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการดังกล่าวอาศัยความร่วมมือของภาคเอกชนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีระบบศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมกับสังคมไทยที่ปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยวิธีการที่สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างรวดเร็วและทันที เพื่อบรรเทาความเสียหายให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ อีกทั้งผู้ให้บริการที่ดำเนินการตามกระบวนการแจ้งเตือนและนำออกตามที่กฎหมายกำหนดจะสามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการได้ ดังนั้น มีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการที่มีอยู่เดิมในมาตรา ๓๒/๓

นอกจากนี้ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) เพื่อยกระดับการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลประเทศต่างๆ ที่ประสงค์จะเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาดังกล่าวต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อบทของสนธิสัญญาฯ เพื่อปฏิบัติตามพันธกรณี ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องขยายอายุความคุ้มครองงานภาพถ่ายให้เทียบเท่ากับระยะเวลาขั้นต่ำที่สนธิสัญญาดังกล่าวกำหนดไว้ นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีนั้น จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับบริการผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ในหลายๆ ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ได้นำมาใช้ บทบัญญัติที่กำหนดให้การให้บริการ ผลิตภัณฑ์ หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีและกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดสำหรับกรณีดังกล่าว รวมทั้งบทกำหนดโทษ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในสังคมไทยเนื่องจากในประเทศไทยยังคงมีการให้บริการการผลิต การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลอยู่มาก ดังนั้น การกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์จะทำให้ประเทศไทยสามารถจัดการกับปัญหาละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้สร้างสรรค์ว่าผลงานที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นจะได้รับความคุ้มครองอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

### ๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

## ๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร  
กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

## ๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

### ๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

- สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินถูกจำกัด เนื่องจากการขยายอายุความคุ้มครองงานภาพถ่ายทำให้บุคคลทั่วไปสามารถแสวงหาประโยชน์จากงานภาพถ่ายนั้นได้มากขึ้นกว่าเดิม แต่การจำกัดสิทธินั้นเป็นการจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็นเพื่อให้อายุการคุ้มครองงานภาพถ่ายสอดคล้องกับขอบทของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) ที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี

- เสรีภาพในการประกอบอาชีพและดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่เคยดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์หรือให้บริการที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลถูกจำกัด เนื่องจากการกำหนดให้การให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีทำให้ผู้ประกอบการที่เคยดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์หรือผลิตภัณฑ์หรือให้บริการในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถดำเนินธุรกิจเช่นนั้นได้อีก

- เสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลถูกจำกัด เนื่องจากผู้ให้บริการจะต้องนำข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ได้รับแจ้งว่าเป็นข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบหรือเครือข่ายของตน ทำให้ประชาชนอาจไม่สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ได้อีก แต่การจำกัดดังกล่าวเป็นไปโดยจำเป็นเพราะข้อมูลที่ถูกปิดกั้นหรือนำออกจากระบบคอมพิวเตอร์เป็นข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นและเป็นข้อมูลที่ผิดกฎหมาย

### ๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อันตราย คัดกรอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

-

### ๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัล จะช่วยแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตได้ดียิ่งขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจบนสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้สร้างสรรค์ในประเทศให้สามารถผลิตและพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ใหม่ๆ ออกมามากขึ้น เกิดความก้าวหน้าทางศิลปวิทยาการและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยมีอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นกลไกในการขับเคลื่อนได้อย่างยั่งยืน โดยประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงานลิขสิทธิ์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากจะมีโอกาสได้รับผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนจากการใช้งานลิขสิทธิ์ตามที่สมควรจะได้รับ ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้างสรรคผลงานใหม่ๆ เพิ่มพูนผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม สร้างความเจริญในด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

นอกจากนี้ ในเว็บไซต์ที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่จะมีภาพหรือคำโฆษณาที่ไม่เหมาะสม เช่น การพนัน ภาพลามกอนาจาร ซึ่งเป็นอันตรายต่อสังคมและนำไปสู่อาชญากรรมประเภทอื่น หากมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะจัดการปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์บนอินเทอร์เน็ตได้ดีแล้ว ยังสามารถช่วยบรรเทาปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการดำรงชีวิตของประชาชนอีกด้วย

## ๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

### ๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กรมทรัพย์สินทางปัญญา

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีกรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่

กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะดำเนินการจัดทำร่างอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ร่างอนุบัญญัตินี้ดังกล่าว มีผลใช้บังคับในวันเดียวกันกับร่างพระราชบัญญัติฯ โดยจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างอนุบัญญัติดังกล่าว เพื่อการดำเนินการที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะจัดประชุม/สัมมนาเผยแพร่สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และจะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ในช่องทางต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา และศูนย์ข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน .....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว .....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น .....อัตรา

## ๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

### ๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

#### ผลกระทบเชิงบวก

การยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้า สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะรองรับนโยบาย “ประเทศไทย ๔.๐” ของรัฐบาลและเตรียมความพร้อมของประเทศในการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT) โดยการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ การกำหนดให้การทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีสำหรับควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผลเป็นความผิดฐานละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี และการกำหนดให้การให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีและกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดชอบสำหรับกรณีดังกล่าว รวมทั้งบทกำหนดโทษ จะส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจในเชิงบวกหลายประการ ได้แก่

#### ๑) การส่งเสริมการสร้างสรรคและเพิ่มพูนงานด้านศิลปวัฒนธรรม

การขยายอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายจาก “ระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นหรือห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก” เป็น “ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๕๐ ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย” จะส่งผลกระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายเนื่องจากได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น ทำให้เจ้าของ

ลิขสิทธิ์และทายาทสามารถหาผลประโยชน์จากผลงานภาพถ่ายนั้นได้นานขึ้น นอกจากนี้ การกำหนดให้การให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล เป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีและกำหนดข้อยกเว้นความรับผิดชอบสำหรับกรณีดังกล่าว รวมทั้งบทกำหนดโทษ จะสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้สร้างสรรค์ว่าผลงานที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นจะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล ซึ่งการยกระดับความคุ้มครองดังกล่าว เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้สร้างสรรค์ผลิตงานลิขสิทธิ์ใหม่ๆ ซึ่งถือเป็นผลงานที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

## ๒) การส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การสร้างสมดุลระหว่างสิทธิของเจ้าของงานดิจิทัลคอนเทนต์กับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีความสำคัญสำหรับการสร้างความเข้มแข็งและการเติบโตของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมภาพยนตร์ อุตสาหกรรมเพลง อุตสาหกรรมเกม และอุตสาหกรรมแอนิเมชัน ล้วนเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีพื้นฐานมาจากงานลิขสิทธิ์ หากผู้สร้างสรรค์ผลงานมีความมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงพอในการดำเนินธุรกิจบนสื่อออนไลน์ จะสร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้างสรรคผลงานใหม่ๆ และเกิดการพัฒนาศิลปะวิทยาการได้อย่างต่อเนื่องสืบไป

## ๓) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและดึงดูดการลงทุนในประเทศ

การวางกรอบกฎหมายเพื่อการแข่งขันที่เป็นธรรมในตลาดการค้าบริการบนโลกดิจิทัล เช่น การให้ความคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีที่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้สร้างสรรค์นำมาใช้คุ้มครองงานลิขสิทธิ์ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้สร้างสรรค์ในประเทศให้สามารถผลิตและพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ออกมามากขึ้น โดยจะทำให้ผู้สร้างสรรค์กล้าที่จะเผยแพร่ผลงานลิขสิทธิ์ของตนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นด้วย อีกทั้ง สร้างความมั่นใจว่าจะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ทั้งในและต่างประเทศอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม นอกจากนี้ การพัฒนากฎหมายให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ถือเป็น การแสดงให้ประชาคมโลกเห็นถึงความพร้อมของประเทศไทยที่จะให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ทั่วโลก ด้วยมาตรฐานสากลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมดิจิทัลคอนเทนต์ด้วย

## ๔) การคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์ชาวไทยในต่างประเทศ

หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT) เจ้าของลิขสิทธิ์จะได้รับความคุ้มครองงานลิขสิทธิ์อย่างเต็มที่ในต่างประเทศที่เป็นภาคีสถิติสัญญาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารไปทั่วโลก และเป็นแหล่งรวมงานลิขสิทธิ์ที่ใหญ่ที่สุดที่ประชาชนทั่วทุกมุมโลกสามารถเข้าถึง บริโภค และใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์ได้อย่างกว้างขวางไร้พรมแดน

## ๕) การสร้างบรรยากาศการค้าที่เป็นธรรมบนอินเทอร์เน็ต

การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ จะเสริมสร้างบรรยากาศการค้าที่เป็นธรรมบนอินเทอร์เน็ตและส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมในเชิงบวก เนื่องจากระบบการแจ้งเตือนและนำออก (Notice and Takedown) เป็นระบบที่อาศัยความร่วมมือระหว่างเอกชนด้วยกันในการแก้ไขปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์โดยไม่ต้องอาศัยการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไม่มีกระบวนการทางศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีความมั่นใจในการดำเนินธุรกิจบนโลกออนไลน์ว่าจะมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้ กระบวนการที่กำหนดไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ไม่ได้สร้างภาระให้แก่ผู้ให้บริการเกินสมควร

เนื่องจากกำหนดเงื่อนไขและหน้าที่ของผู้ให้บริการไว้อย่างชัดเจนตามรูปแบบของการให้บริการ ทำให้ผู้ให้บริการทราบว่าตนมีขอบเขตหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการแค่ไหน เพียงใด และมีความมั่นใจว่าหากได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วจะสามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายขึ้นอ้างได้ ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ให้บริการในการส่งเสริมบรรยากาศการค้าที่เป็นธรรมบนสื่ออินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยนวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาและวางรากฐานเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง

### **ผลกระทบเชิงลบ**

ร่างบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมกฎหมายให้รองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty: WCT) อาจส่งผลกระทบในเชิงลบกับบุคคลเพียงบางกลุ่ม เช่น ผู้ที่ประสงค์จะใช้งานสร้างสรรค์ที่หมดอายุความคุ้มครองหรือตกเป็นสมบัติสาธารณะเนื่องจากไม่ต้องการเสียค่าตอบแทนการใช้งานลิขสิทธิ์ และผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล

การขยายอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่ายจาก “ระยะเวลาห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้นหรือห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก” เป็น “ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๕๐ ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย” ทำให้เจ้าของลิขสิทธิ์และทายาทสามารถหาผลประโยชน์จากผลงานภาพถ่ายนั้นได้นานขึ้น ขณะเดียวกัน ระยะเวลาที่งานภาพถ่ายจะตกเป็นสมบัติสาธารณะ (Public domain) ที่สาธารณชนจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยอิสระจะยาวนานขึ้นเช่นกัน

นอกจากนี้ การเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องความผิดเกี่ยวกับการให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผลอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจดังกล่าวต้องปรับตัวและเลิกประกอบอาชีพดังกล่าว โดยต้องเปลี่ยนไปประกอบธุรกิจประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมายแทน

สำหรับประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเรื่องข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการนั้น กระบวนการที่กำหนดไว้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้สร้างภาระให้แก่ผู้ให้บริการเกินสมควรเนื่องจากกำหนดเงื่อนไขและหน้าที่ของผู้ให้บริการไว้อย่างชัดเจนตามรูปแบบของการให้บริการ ทำให้ผู้ให้บริการทราบว่าตนมีขอบเขตหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการแค่ไหน เพียงใด และมีความมั่นใจว่าหากได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วจะสามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายขึ้นอ้างได้ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการต้องเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามระบบการแจ้งเตือนและนำออก โดยต้องมีการประกาศมาตรการการยกเลิกการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการที่กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำไว้อย่างชัดเจนและได้ปฏิบัติตามมาตรการนั้น และดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดเพื่อที่จะสามารถยกข้อยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้บริการขึ้นอ้างได้

### **๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม**

ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข การยกระดับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ การค้า สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป จะบรรเทาปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดี หนึ่งในผลกระทบที่เห็นได้ชัด คือ ประชาชนที่อยู่ในฐานะผู้สร้างสรรค์ผลงานลิขสิทธิ์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์จะได้รับผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนจากการใช้งานลิขสิทธิ์ตามที่พวกเขาสมควรได้รับ ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้มีการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ เพิ่มพูนผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม สร้างความเจริญให้แก่คลังงานวรรณคดี

นาฏกรรม ดนตรี และอื่น ๆ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาวัฒนธรรมของชาติอีกทางหนึ่งอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม อีกทั้ง ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการและเศรษฐกิจของประเทศ

จากผลการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของการโฆษณาความเสี่ยงสูงที่มีต่อค่านิยมของสังคมไทย: บทบาทของเว็บไซต์ละเมิดลิขสิทธิ์” ของ Mr. Paul Watters จากมหาวิทยาลัย Massey ประเทศนิวซีแลนด์ พบว่า ในเว็บไซต์ที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ของไทยปรากฏโฆษณาที่เป็นความเสี่ยงสูงต่อผู้ใช้บริการจำนวนมาก เช่น โฆษณาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางเพศ ภาพยนตร์ลามกอนาจารและการจำหน่ายยาเพิ่มสมรรถนะทางเพศ ร้อยละ ๖๒.๒ และโฆษณาเกี่ยวกับการพนัน ร้อยละ ๑๖.๐๕ เป็นต้น ซึ่งขัดแย้งกับค่านิยมที่พึงงามของสังคมไทย ทำลายความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของสังคมออนไลน์ ดังนั้น หากมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะจัดการปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ออนไลน์ได้ดีแล้ว ยังอาจช่วยบรรเทาปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของประชาชน เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการติดพนันของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชน หรือแม้กระทั่งปัญหาเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และการคุกคามทางเพศอีกด้วย ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นประชาชนทุกเพศทุกวัย จะอยู่ในสภาพแวดล้อมสังคมออนไลน์ที่ดีขึ้น และห่างไกลจากความเสี่ยงในการเข้าไปพัวพันกับปัญหาต่างๆ ข้างต้น

#### ๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

#### ๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

### ส่วนที่ ๒

#### เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

#### ๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

ไม่มีการใช้ระบบอนุญาตในร่างพระราชบัญญัตินี้

#### ๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มีการแก้ไขระบบคณะกรรมการ หากแต่เพิ่มบทบัญญัติเพื่อให้การทำหน้าที่ของกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่

#### ๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ยังคงกำหนดให้มีโทษอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

#### ๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง



ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ .....

(นายทศพล ทังสุขบุตร)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ..กรมทรัพย์สินทางปัญญา..

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ .....

(นางสาวจิตติมา ศรีภาพร)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

หมายเลขติดต่อ ..๐๒-๕๕๓-๕๑๙๕.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ.....

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ.....

โทร. ....

อีเมล.....